

Koštuřík, Pavel

Nové nálezy broušené kamenné industrie z okolí Ketkovic (okres Brno-venkov)

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1977-1978, vol. 26-27, iss. E22-23, pp. 274-277

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109286>

Access Date: 06. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

v trati zvané Loch (obr. 2:1) objevil novou, dosud neznámou lokalitu kultury s MMK. Hlubokou orbou zde byl silně narušen objekt č. 1. Podle zbytků polychromní malby lze materiál zařadit do stupně Ib podle třídění Palliardiho. Kromě jiného zajímavého materiálu jsem zde našel též dva na sebe navazující střepy okraje misky (obr. 3:a,b; tab. XXIII:1,2). Při letmém pohledu je nápadná část lomu. Linie tohoto lomu byla z vnitřní strany sledována též již poškozeným páskem nalepené keramické hmoty, která byla poté znovu vypálena. Na zmíněném střepu se zachovala pouze část „reparačního náleповého pásku“, neboť při opětovném poškození keramiky v místě bývalého lomu se zmíněný „reparační pásek“ poškodil a část se odloupila vůbec.

Co se týče trvanlivosti opravy pomocí „reparačního náleповého pásku“, jeho vypálením bylo dosaženo nové, téměř stejné kvality, jakou měla nádoba původně. Po stránce estetické došlo tímto zásahem k jistému narušení celkového vzhledu.

Technika provedené reparace poškozené keramiky pomocí tzv. „reparačního náleповého pásku“ je dokladem nového způsobu opravy, dosud v nálezovém neolitickém materiálu neuváděným. Není vyloučeno, že tento způsob opravy byl použit pouze v tom případě, kdy nedošlo k úplnému odlomení střepu od zbývající části nádoby, ale tehdy, kdy šlo o pouhou opravu pukliny ve stěně nádoby.

Záležitostí příštího výzkumu bude získání dalších informací o tomto nově zjištěném technickém způsobu provedení oprav keramiky.

Jaromír Kovárník

Новый способ репарации неолитической керамики. При сборе подъемного материала осенью 1974 г. были на поселении с моравской расписной керамикой на территории села Лесуньки (район Тржебич) в урочище „Лох“ (рис. 2:1) найдены автором статьи два черепка ободка блюда, составляющие один более крупный обломок (рис. 3:1,2; табл. XXIII:1,2). Линия излома у обоих черепков исследовалась с внутренней стороны по нарушенной полосе наклеенной керамической массы, которая была снова обожжена.

Способ произведенной репарации поврежденной керамики при помощи т. наз. „репарационной наклепленной полоски“ является доказательством нового найденного способа починки керамики, до сих пор не применяемого в найденном неолитическом материале.

Перевел Алеш Бранднер

EINE NEUE REPARATURART DER NEOLITHISCHEN KERAMIK. Bei einer Terrainbegehung im Herbst 1974 fand ich auf der Lokalität mit MBK im Kataster der Gemeinde Lesůňky (Bez. Třebíč) in der Flur genannt „Loch“ (Abb. 2) zwei an sich bindende Randscherben einer Schüssel (Abb. 3: a, b; Taf. XXIII: 1, 2). Die Bruchlinie bei beiden Scherben war auf Innenseite von einem beschädigten Band angeklebter keramischer Masse gefolgt, die nachträglich ausgebrannt war.

Die Durchführungstechnik der Reparatur einer beschädigten Keramik mit Hilfe eines sog. „Reparatur-Anklebebandes“ ist der Beleg einer neuen festgestellten Reparaturart von Keramik, im neolithischen Fundmaterial bisher nicht angeführt.

Übersetzt von R. Tichý

Nové nálezy broušené kamenné industrie z okolí Ketkovic (okres Brno-venkov)

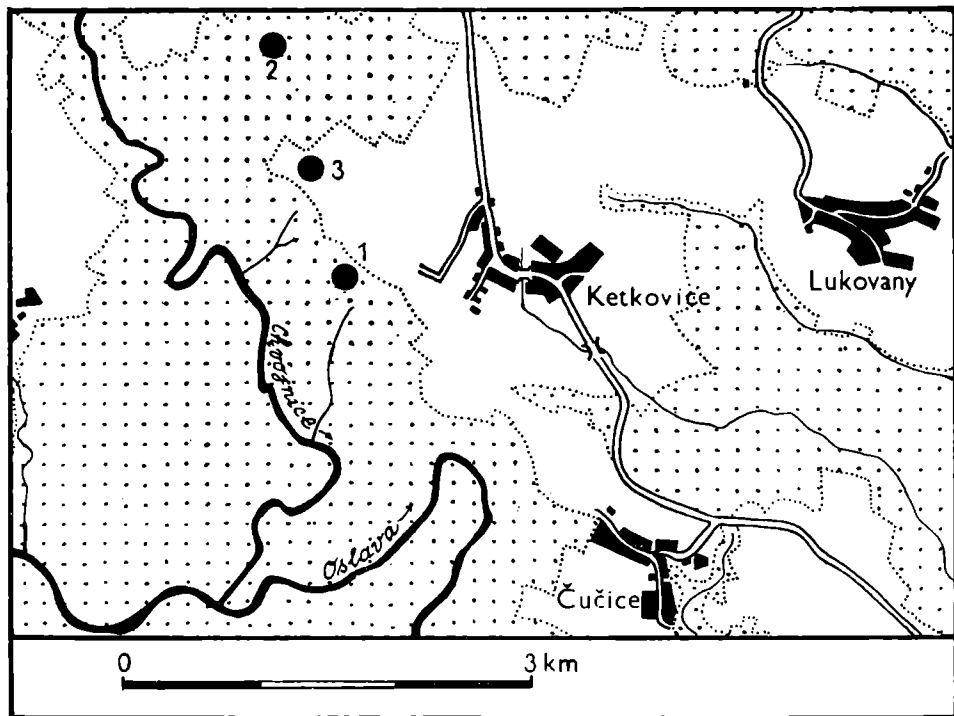
Broušená kamenná industrie z katastru obce Ketkovice se nalezla v prostoru, který byl značnou dobu pokládán za oblast v pravěku neosídlenou. Starší archeologická literatura uvádí jen nálezy ojedinělých kamenných nástrojů a nepatrné stopy pravěkého osídlení.¹ K zjištění pravěkých nálezů přispěl především archeologický průzkum nadšeného archeologa amatéra V. Grosse z Oslavan.² Na základě obrázku 4. můžeme usuzovat, že pravěké osídlení okolí Ketkovic proniklo od jihu, zřejmě od říčky Chvojnice, která se nedaleko odtud vlévá do řeky Oslavy. Pravěké osídlování tedy pronikalo do uvedeného prostoru podél řeky Oslavy a Chvojnice. Řeka Oslava byla důležitou cestou při zalidňování tohoto území v pravěku.

¹ J. Skutil, Z nejdávnější minulosti Náměšťska, Ročenka Musejního spolku v Ivančicích, Ivančice 1947, 33.

² V. Grosseovi jsem zavázán za řadu informací o pravěkých nálezech z okolí Ketkovic.

Bližším archeologickým průzkumem se mi nepodařilo zjistit další archeologický materiál a jednotlivé tratě, odkud uvádím nálezy kamenných nástrojů, se jevíly zcela sterilní.

Na obr. 5:2 je zobrazen zlomek sekerky, který pochází ze zahrady ketkovické myslivny (obr. 4:2) a byl mně zapůjčen L. Fruhwirthem ze sousední vesnice Sudice. Na základě jeho sdělení se zlomek sekerky našel poblíž myslivny, což do jisté míry

Obr. 4. Ketkovice, okr. Brno-venkov. Plánek nálezů kamenné neolitické broušené industrie. (Kresba M. Bálek.)

může souviset s nálezem motykovitého nástroje z tratě „Oprátky“ (obr. 4:3; 5:3). Oba nálezy jsou od sebe vzdáleny asi 1 km. Zmíněný motykovitý nástroj byl nalezen při polních pracích B. Kolkovou z Ketkovic, která mi nález laskavě předala.

Nález kamenné sekerky z tratě „Holiny“ pochází od A. Haráka z Ketkovic a byl získán při těžbě dřeva v uvedené trati koncem třicátých let našeho století. Ve všech třech případech tedy jde o ojedinělé nálezy bez dalšího výskytu archeologických pramenů.

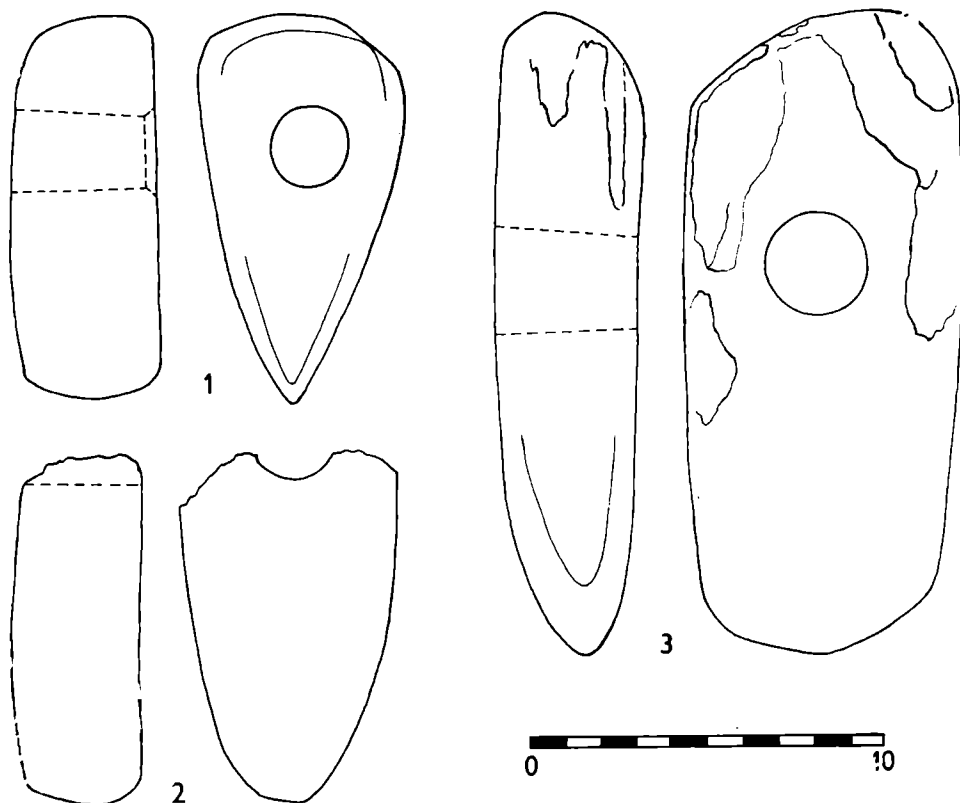
Příslušné neolitické sídliště bychom museli zřejmě hledat někde v prostoru údolí Chvojnice, kam je již přibližně lokalizoval podle ústního sdělení i V. Gross. Z tohoto předpokládaného sídliště byly snad pravěkým obyvatelstvem nástroje, popisované v tomto článku, dopraveny i do bezprostřední blízkosti Ketkovic, do poloh, kde by osídlení pro pravěké obyvatelstvo nebylo vhodné.

Popis archeologického materiálu:

1. Kamenná sekerka s povrtem (obr. 4:1; 5:1), zhotovená z amfibolitické břidlice.
2. Zlomek kamenné sekerky (obr. 4:2; 5:2) rovněž z amfibolitické břidlice.
3. Větší kamenná motyka s hrubě opracovaným povrchem a s dokonale provedeným povrtem, vyrobená též z amfibolitické břidlice (obr. 4:3; 5:3).

Popsané pravěké kamenné nástroje lze přibližně zařadit do středního a mladšího neolitu, prozatím bez bližší kulturní příslušnosti. Přesné kulturní zařazení není v současné době možné, neboť neznáme další archeologický materiál z těchto tratí s lepší vypovídací hodnotou, podle níž bychom mohli nálezy kulturně zařadit.

Pavel Košťurík

Obr. 5. Ketskovice, okr. Brno-venkov. Kamenná broušená neolitická industrie. (Kresba M. Bálek.)

Новые находки шлифованной каменной индустрии из окрестностей села Кетковице (район Брно). Шлифованная каменная индустрия, открытая на территории села Кетковице (район Брно): каменный топорик (рис. 4:1; 5:1), фрагмент каменного топорика (рис. 4:2; 5:2) и большой инструмент, напоминающий мотыгу (рис. 4:3; 5:3), была найдена в районе, бедном доисторическими находками, ибо указанное место расположения на периферии заселения в доисторические времена. Население доисторического времени проникло сюда, очевидно, со стороны реки Ославы, вдоль речки Хвойнице, сливающейся недалеко отсюда с выше упомянутой рекой. Находки древнего периода из окрестностей села Кетковице зарегистрировал в своей обзорной работе уже И. Скутил.

Перевел Алеш Бранднер

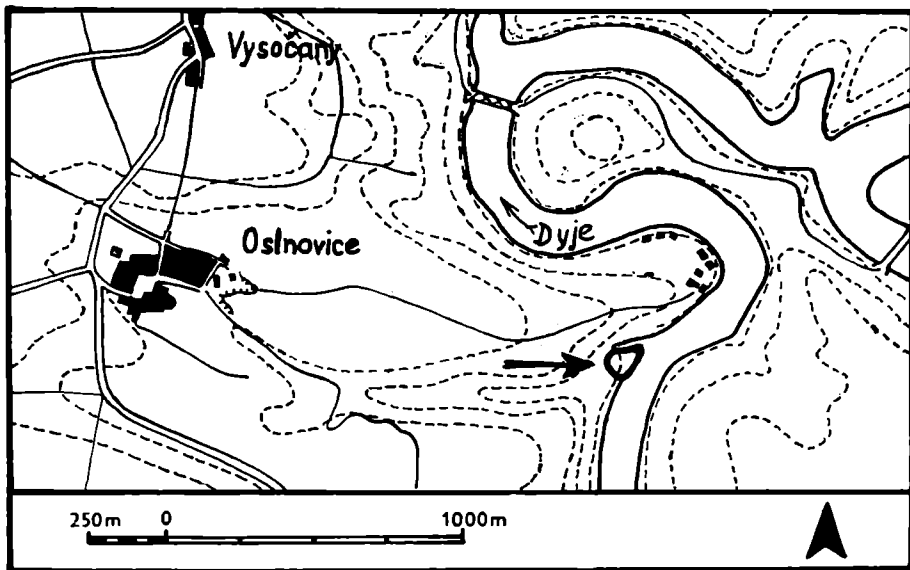
NEUE FUNDE GESCHLIFFENER STEININDUSTRIE AUS DER UMGEBUNG VON KETKOVICE, BEZ. BRNO-LAND. Geschliffene Steinindustrie aus dem Kataster der Gemeinde Ketskovice (Bez. Brno-Land) — ein kleines Steinbeil (Abb. 4:1; 5:1), das Bruchstück eines kleinen Steinbeiles (Abb. 4:2; 5:2) und ein größeres hauenähnliches Werkzeug (Abb. 4:3; 5:3) — fand sich in einem Raum, der an urzeitliche Funde arm ist, denn das angeführte Territorium liegt an der Peripherie der urzeitlichen Besiedlung. Die prähistorische Bevölkerung drang offenbar hier vom

Fluß Oslava, längs des Fließschens Chvojnice, ein, das unweit von hier in den obangeführten Fluß mündet. Ältere Funde aus der Umgebung von Ketkovice hatte bereits J. Skutil in seiner übersichtlichen Arbeit registriert.¹

Übersetzt von Dr. Alfons Hubala

Neolitické výšinné sídliště u Oslnovic (okres Znojmo)

Na levém břehu Dyje, v místech kde řeka zvolna přechází ve Vranovskou přehradní nádrž, se rozkládá nevelké eneolitické výšinné sídliště. Leží na katastru obce Oslnovice¹ (obr. 6), v poloze nazývané místními „Hatimov“. Úzká, nepřiliš dlouhá ostrožna s prudkými skalnatými srázy je z jižní a východní strany obtékána Dyjí, na severu končí svah v klidné zátocce, do které se vlévá bezejmenný potok. Pouze na západě se sídliště úzkým hřbetem připojuje k rozsáhlé plošině nad řekou. Celá lokalita je porostlá sníženým lesem, místy vystupuje na povrch skalnaté podloží.

Obr. 6. Oslnovice, okr. Znojmo. Situační plánec eneolitického výšinného sídliště. (Kresba M. Bálek.

Zjišťovací archeologický výzkum zde prováděl v padesátých letech J. Král.² V roce 1975 zkoumal lokalitu amatér V. Kouba z Znojma, který mi poskytl jím získaný materiál k publikaci.³ Jde o množství keramických zlomků z nevelké sondy, položené při severním okraji sídliště.

Keramika získaná výzkumem (obr. 7) nese charakteristické rysy mladého eneolitu (slámování, mladší brázděný vpich) a představuje klasickou náplň jevišovické kultury.⁴ Časté jsou střepy z velkých zásobnic s uměle zdrsňeným povrchem. Střepy

¹ V. Podborský-V. Vildomec, *Pravěk Znojemsko*, Brno 1972, 149; oba autoři zde uvádějí toto sídliště pod názvem Bítov – kopec proti Corštejnu.

² J. Král, *nálezová zpráva v archívu AÚ ČSAV Brno č. j. 1836/56*.

³ Děkuji V. Koubkovi za poskytnutí materiálu, který je nyní uložen v JMM ve Znojmě.

⁴ J. Pallhardt, *Die relative Chronologie der jüngeren Steinzeit in Mähren*, WPZ 1, 1914, 256–277; A. Međunová-Benešová, *Jevišovice – Starý Zámek, Schicht B – Katalog der Funde*, FAM VI,